

TÓM TẮT

Lư Văn Thông, tháng 8/2011. **Nghiên cứu tập quán sinh hoạt và khả năng ăn rầy mềm (Homoptera: Aphididae) của loài ruồi xám *Leucopis formosana* Hennig, 1938 (Diptera: Chamaemyiidae) trên một số cây kí chủ tại Tp. Hồ Chí Minh và vùng phụ cận.** Đại học Nông Lâm Tp. Hồ Chí Minh.

Giáo viên hướng dẫn: **PGS. TS. Nguyễn Thị Chất** - Trường Đại học Nông Lâm Tp. Hồ Chí Minh.

Đề tài được tiến hành từ tháng 2 đến tháng 6 năm 2011, trong điều kiện phòng thí nghiệm Côn trùng của Bộ môn Bảo vệ thực vật và ngoài đồng, chúng tôi đã theo dõi và ghi nhận được một số kết quả như sau:

1. Một số cây kí chủ của rầy mềm

Từ tháng 2 đến tháng 3 năm 2011 tại Tp. Hồ Chí Minh và vùng phụ cận chúng tôi đã ghi nhận được sự hiện diện của rầy mềm trên 12 loại cây trồng, trên cả 12 loại cây kí chủ này đều có sự hiện diện của nhiều loài thiên địch của rầy mềm nhưng ruồi xám *Leucopis formosana* Hennig là loài phổ biến nhất, chúng xuất hiện ở 11 loại cây kí chủ với tần số xuất hiện khá cao, bao gồm: đậu đũa (70%), cỏ hôi (22,9%), dưa leo (13,33%), đậu đen (3,2%), cam (2,15%), khổ qua (0,8%), bắp (0,4%) và bốn loài cây kí chủ khác chưa xác định được có tần số xuất hiện từ 6,67% tới 25%. Trong đó, ruồi xám khá phổ biến trên cây họ đậu và họ bầu bí, tỉ lệ hiện diện của chúng trên đậu đũa, đậu đen, khổ qua và dưa leo cũng khá cao lần lượt là 29,8%, 30,36%, 5,58%, 17,02%.

2. Khả năng phát triển của *Leucopis formosana* trong điều kiện không chọn lựa

Trong điều kiện không chọn lựa về cây kí chủ, vòng đời của ruồi xám *L. formosana* trên cây họ bầu bí ($12,3 \pm 0,7$ ngày trên khổ qua và $12,4 \pm 0,7$ ngày trên dưa leo) tương đối dài hơn trên cây họ đậu ($11,3 \pm 0,2$ ngày trên đậu đũa và $11,2 \pm 0,2$

ngày trên đậu đen). Khả năng đẻ trứng của thành trùng ruồi xám trên cây họ đậu ($238,2 \pm 41,9$ trứng trong $19,0 \pm 1,0$ ngày trên đậu đũa và $151,8 \pm 68,9$ trứng trong $23,0 \pm 2,6$ ngày trên đậu đen) tương đối cao hơn trên cây họ bầu bí ($25,8 \pm 5,3$ trứng trong $7,0 \pm 2,6$ ngày trên khổ qua và $58,6 \pm 14,6$ trứng trong $10,7 \pm 2,6$ ngày trên dưa leo). Trong suốt thời gian đẻ trứng của thành trùng, số lượng trứng trên bốn loại cây kí chủ luôn có nhiều biến động tăng, giảm. Thành trùng ruồi xám đẻ trứng rải rác ở những vị trí hiện diện rầy mềm trên cây kí chủ. Ấu trùng ruồi xám thể hiện khả năng ăn mồi cao nhất ở 3 ngày tuổi. Khả năng ăn rầy mềm của ấu trùng ruồi xám trên cây họ bầu bí ($35,2 \pm 7,5$ rầy mềm trên khổ qua và $26,4 \pm 4,8$ rầy mềm trên dưa leo) tương đối cao hơn trên cây họ đậu ($23,3 \pm 2,3$ rầy mềm trên đậu đũa và $20,7 \pm 2,7$ rầy mềm trên đậu đen).

3. Khả năng phát triển của *Leucopis formosana* trong điều kiện có chọn lựa

Trong điều kiện có chọn lựa về cây kí chủ, vòng đời của ruồi xám *L. formosana* trên cây họ bầu bí ($12,3 \pm 0,1$ ngày trên khổ qua và $12,6 \pm 0,6$ ngày trên dưa leo) tương đối dài hơn trên cây họ đậu ($11,5 \pm 0,2$ ngày trên đậu đũa và $11,9 \pm 0,5$ ngày trên đậu đen). Khả năng đẻ trứng của thành trùng ruồi xám trên cây họ đậu ($68,3 \pm 8,3$ trứng trong $19,7 \pm 0,6$ ngày trên đậu đũa và $20,0 \pm 2,7$ trứng trong $18,0 \pm 1,0$ ngày trên đậu đen) tương đối cao hơn trên cây họ bầu bí ($14,9 \pm 0,8$ trứng trong $11,7 \pm 0,6$ ngày trên khổ qua và $26,7 \pm 5,5$ trứng trong $11,3 \pm 0,6$ ngày trên dưa leo). Trong suốt thời gian đẻ trứng của thành trùng, số lượng trứng trên bốn loại cây kí chủ luôn có nhiều biến động tăng, giảm. Thành trùng ruồi xám đẻ trứng rải rác ở những vị trí hiện diện rầy mềm trên cây kí chủ. Ấu trùng ruồi xám thể hiện khả năng ăn mồi cao nhất ở 3 ngày tuổi. Khả năng ăn rầy mềm của ấu trùng ruồi xám trên cây họ bầu bí ($27,0 \pm 0,3$ rầy mềm trên khổ qua và $32,8 \pm 2,4$ rầy mềm trên dưa leo) tương đối cao hơn trên cây họ đậu ($23,7 \pm 1,4$ rầy mềm trên đậu đũa và $22,2 \pm 1,8$ rầy mềm trên đậu đen).

Kết quả nghiên cứu bước đầu trong điều kiện không chọn lựa và có chọn lựa cho thấy loài ruồi xám *L. formosana* có thời gian vòng đời trên khổ qua và dưa leo dài hơn trên đậu đũa và đậu đen nhưng khả năng đẻ trứng của thành trùng ruồi xám trên đậu đũa và đậu đen cao hơn trên khổ qua và dưa leo. Thành trùng ruồi đẻ trứng rải rác

nơi hiện diện rầy mềm trên cây kí chủ, số lượng trứng hàng ngày thu được trên cả bốn loại cây kí chủ luôn có nhiều biến động tăng, giảm. Ấu trùng ruồi xám thể hiện khả năng ăn mồi cao nhất ở 3 ngày tuổi và ấu trùng có khả năng tiêu thụ rầy mềm trên khổ qua và dưa leo cao hơn trên đậu đũa và đậu đen.